

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Кудзіновська І.П., Марченко В.О.
Національний авіаційний університет*

The paper examines the problems and prospects of managing logistics processes in Ukraine in wartime conditions. The need to reformat logistics, introduce the latest technologies, optimize and improve supply systems, which will lead to greater stability in crisis situations, is emphasized.

Сучасна економіка України неможлива без якісного функціонування логістичних процесів, які дозволяють швидко і безперервно доставляти товари та ресурси, підвищувати продуктивність та ефективність бізнесу, знижувати витрати, краще контролювати запаси та раціональніше використовувати складські площі, підвищувати задоволеність клієнтів і постачальників, а також покращувати взаємодію з клієнтами, що є важливим у конкурентному світі.

Діяльність логістичних операторів після початку повномасштабних бойових дій майже на всій території України зазнала суттєвих змін, оскільки під ударом опинилися всі галузі економіки. Суттєво ускладнило логістичні процеси руйнування інфраструктури в Україні. Пошкоджені дороги, мости та склади створили значні проблеми для доставки, зберігання та обробки вантажів, що негативно вплинуло на швидкість і безперервність постачання товарів. Це призвело до затримок, підвищення вартості транспортування та необхідності пошуку альтернативних маршрутів. Транспортні компанії змушені оцінювати ризики та уникати ділянок, де можливі обстріли або активні бойові дії. Це може призводити до збільшення витрат часу і ресурсів на транспортування, адже альтернативні маршрути можуть бути довшими або менш інфраструктурно розвиненими.

Зміна маршрутів також вимагає адаптації логістичних планів. Компанії повинні постійно аналізувати ситуацію на місцях, враховуючи нові загрози та обмеження. Це означає, що потрібно активно співпрацювати з місцевими органами влади, військовими структурами та гуманітарними організаціями для отримання актуальної інформації про стан доріг і безпеки. Координація між різними організаціями – урядовими, неурядовими та міжнародними –

стає критично важливою для уникнення дублювання зусиль і забезпечення ефективності постачання. Проблеми з комунікацією та плануванням також можуть призвести до затримок у доставці та нерівномірного розподілу ресурсів.

Необхідність змінювати маршрути часто призводять до порушень в ланцюгах постачання. Затримки можуть виникати через непередбачені обставини, такі як блокування доріг, додаткові перевірки безпеки або недостатня пропускна спроможність альтернативних шляхів. Важливо враховувати, що гнучкість у виборі маршрутів стає ключовим фактором успіху. Логістичні компанії, які здатні швидко реагувати на зміни ситуації і оптимізувати свої маршрути, мають конкурентну перевагу. Використання технологій, таких як GPS-навігатор і системи управління логістикою, може допомогти в ефективному плануванні нових маршрутів і оперативному реагуванні на зміни. Отже, зміна маршрутів значно ускладнює логістичні процеси, але разом з тим відкриває нові можливості для оптимізації і вдосконалення системи постачання, що, в свою чергу, сприяє більшій стійкості в умовах кризових ситуацій.

Важливим є питання безпекових ризиків. Загрози для персоналу змушують компанії вживати додаткових заходів безпеки, наприклад, навчання співробітників, їх переміщення в безпечні зони або навіть зупинку роботи, що знижує загальну продуктивність. Також піддаються загрозам транспортні засоби, що може призвести до пошкодження або знищення вантажів, тому виникає необхідність використання додаткових засобів охорони і через це – збільшення витрат.

Нестача пального та ресурсів має значний негативний вплив на логістичні процеси. Дефіцит нафтопродуктів ускладнює транспортування товарів, знижує ефективність постачання та може призводити до зупинки виробництв. Відсутність пального або його висока вартість веде до збільшення витрат на транспортування, що, в свою чергу, підвищує кінцеву ціну товарів. Дефіцит пального обмежує кількість доступних автомобілів для доставки, що подовжує терміни постачання, а також призводить до зношення транспортних засобів через надмірне навантаження. Нестача будівельних матеріалів затримує відновлення зруйнованої інфраструктури, а дефіцит матеріалів може викликати затримки у складуванні та обробці вантажів. Таким чином, у результаті нестачі пального та ресурсів виникає ризик зростання цін, затримок у постачанні та погіршення доступу до необхідних товарів, що є критичним в умовах війни, коли потреби населення в гуманітарній допомозі зростають.

Гуманітарна логістика включає організацію доставки гуманітарної допомоги, продуктів харчування, медикаментів та інших необхідних

ресурсів. Гуманітарні вантажі повинні доставлятися через альтернативні, більш безпечні шляхи, а це призводить до збільшення часу доставки і вартості транспортування. Також ефективна гуманітарна логістика вимагає розробки спеціальних стратегій для роботи в умовах нестабільності. Використання новітніх технологій, таких як GPS-навігація, дрони для доставки в недоступні райони та система управління запасами, може суттєво підвищити ефективність гуманітарних операцій. Гуманітарна логістика в Україні в умовах військових дій є складним, але необхідним процесом, який забезпечує життєво необхідну допомогу людям у кризових ситуаціях.

Висновки

Початок повномасштабної війни в Україні негативно вплинув на вітчизняну логістику. Ланцюги поставок, які існували раніше, розірвані або зовсім зникли, транспортна та складська інфраструктура пошкоджена чи знищена, існує дефіцит палива і паливних матеріалів. Тому вітчизняна логістика, незважаючи на складні умови сьогодення, має стати більш інтегрованою, прагнути реорганізувати системи зберігання, мінімізувати витрати, впроваджувати цифровізацію та автоматизацію логістичних бізнес-процесів, передбачати ризики і розробляти нові маршрути.

Список використаних джерел

1. Цимбалістова О.А., Харченко М.В., Черніхова О.С. Удосконалення функціонування логістичних підприємств з урахуванням дії військового стану в Україні. *Академічні візії* Випуск 14/2022. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/78e4cd96-b14a-4952-9c64-bd05463b8151/content> (Assessed: 03.10.2024).
2. Гончарук А.М., Молчанова К.М. Діяльність логістичних операторів в Україні в умовах воєнного стану. *Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища: Збірник доповідей XIX Міжнародної науково-практичної конференції.* - Національний авіаційний університет. Київ, 2022. С. 65-67.
3. Кузяк В. В. Управління логістичними процесами в Україні: проблеми та шляхи розв'язання в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-13> (Assessed: 08.10.2024).
4. Кулакова С., Калембет А., Подкопова Д. Особливості формування логістичних витрат підприємств в умовах воєнного стану. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 1(8). 2023. С. 22-29.
5. Позднякова Л.О., Котик В.В. Транспортна логістична система України в умовах воєнного стану. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика: матеріали 18-ї науково-практичної міжнародної конференції (2-3 червня 2022 р.)*. Харків: УкрДУЗТ, 2022. С. 174-176.